

ŻEGLUGA ŚRÓDLĄDOWA

Towarowy i pasażerski transport wodny

MGM'ZS
Ministerstwo Gospodarki Morskiej
i Żeglugi Śródlądowej

Ta Książka Należy do:

.....
.....

KOTWICA
MA PAZURY?
MA UCHO?
A CZY MA DZIÓB,
A MOŻE PYSZCZEK?
NIE PRZEGAP
ŁAMIGŁÓWKI
ZE STR. 10!

Wydawca: Ministerstwo Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej
Nowy Świat 6/12, 00-400 Warszawa
www.mgm.gov.pl

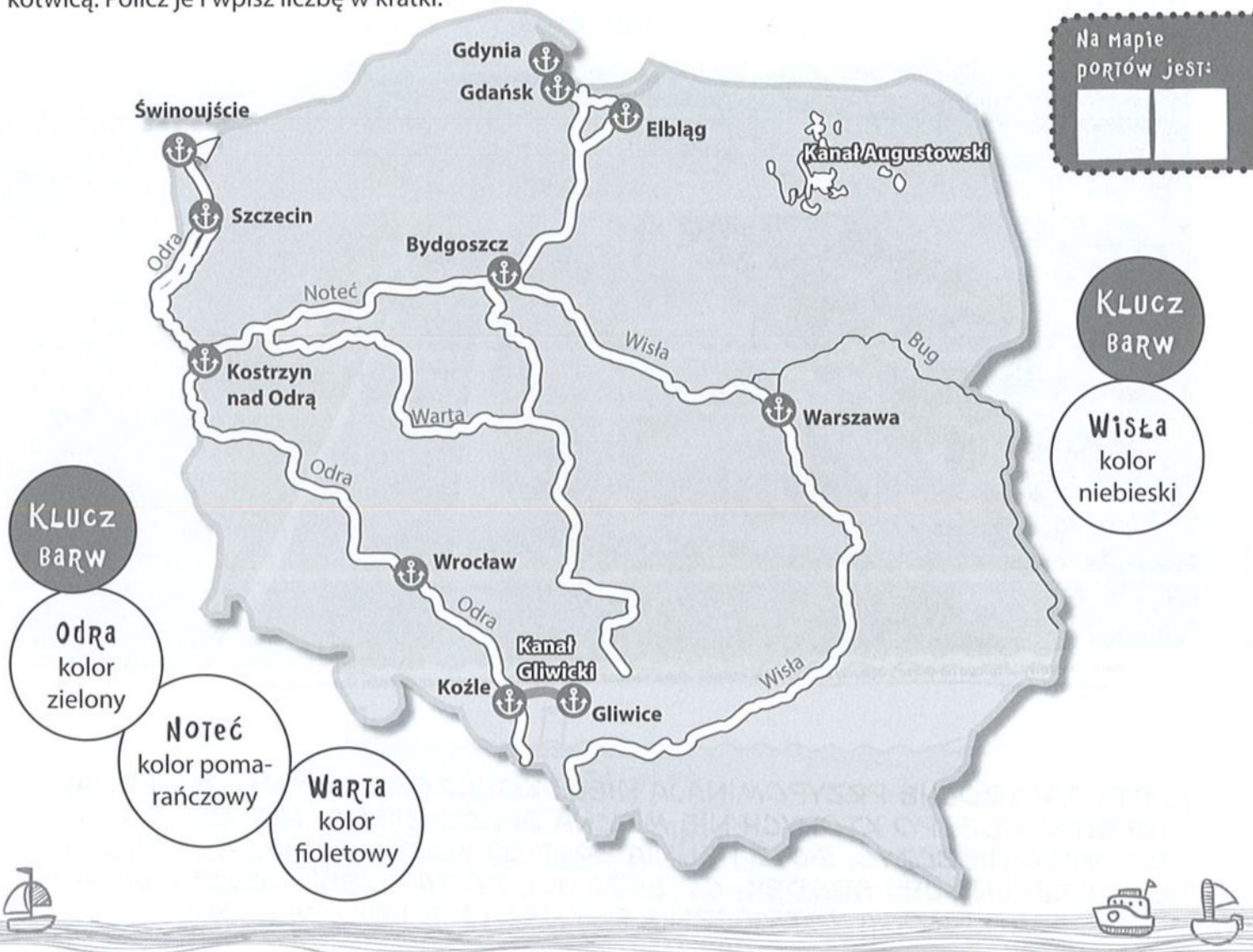
© Ministerstwo Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej
Wszelkie prawa zastrzeżone. Warszawa 2019 r.

Producent: Opracowane merytoryczne, graficzne, skład
i przygotowanie do druku:
Taka Paka Project and Design Group – Halina Ostaszewska
Rysunki: Maciej Trzepałka

Śródlądowe drogi wodne

Zabawa 1.

Pokoloruj rzeki na mapie Polski różnymi kolorami według klucza barw. Porty zostały oznaczone na mapie kotwicą. Policz je i wpisz liczbę w kratki.

Ważne kanały

Zabawa 2.

Połącz liniami tablice, na których opisano kanały, z miejscem, gdzie się znajdują na mapie. Szukaj uważnie :)

Kanał Głiwicki

– kanał żegludowy łączący Port w Gliwicach z Odrą.

Posiada 6 śluz. Ma długość – 40,6 km

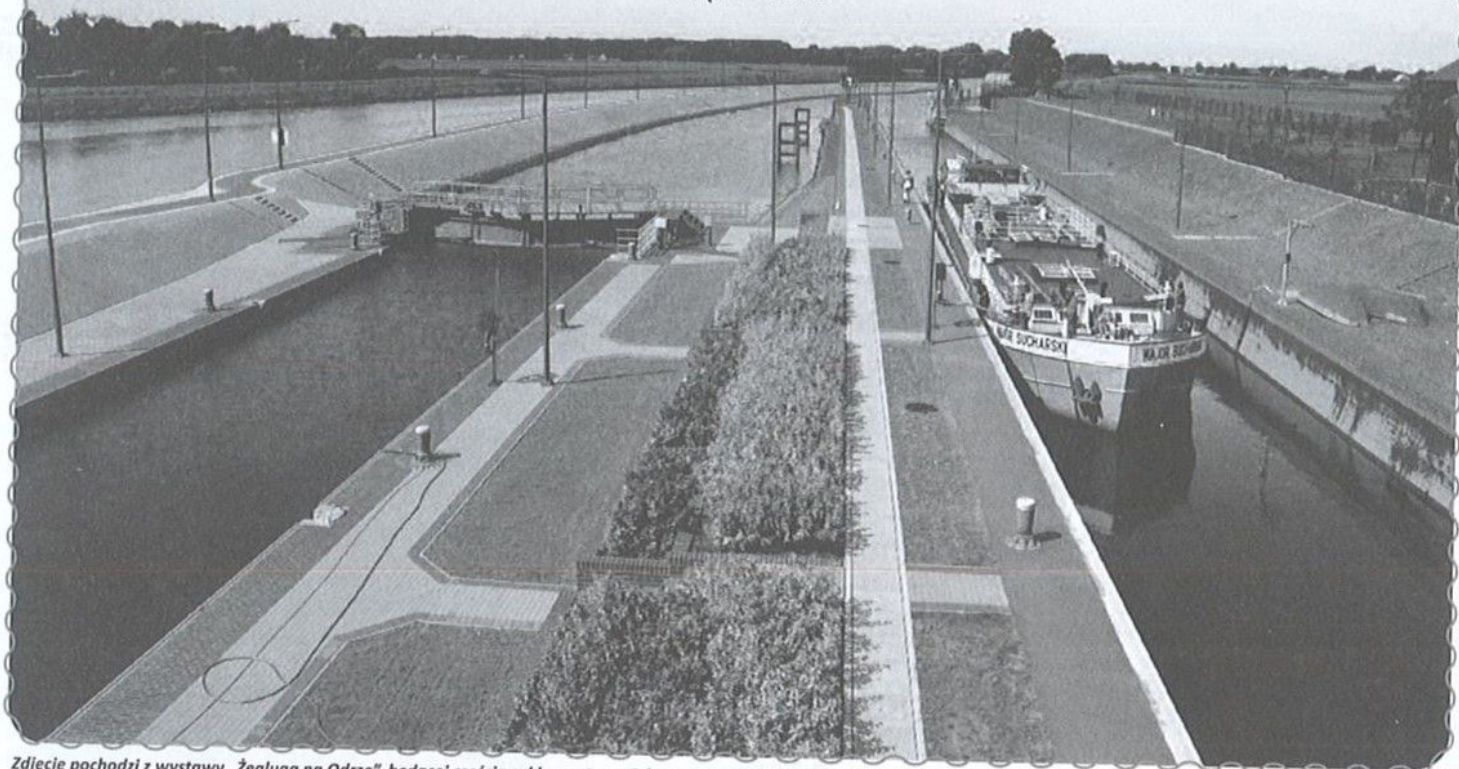
Kanał Augustowski

– część Szlaku Batorego, uznany za zabytkowy pomnik historii.

Posiada 18 śluz. Ma długość – 101,2 km.

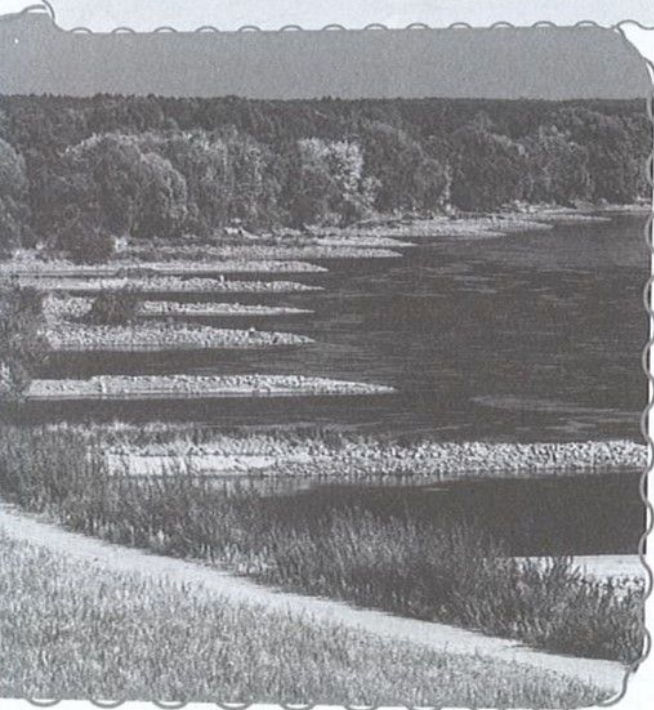
W POLSCE MAMY 3655 KM RZEK, KTÓRE SĄ ŚRÓDLĄDOWYMI DROGAMI WODNYMI DLA STATKÓW. NAJWAŻNIEJSZE Z NICH TO WISŁA I ODRA – DWIE NAJDŁUŻSZE RZEKI W POLSCE. JEDNAK W KRAJU MAMY DUŻO WIĘCEJ RZEK, PO KTÓRYCH MOŻNA PŁYWAĆ RÓŻNYMI STATKAMI. ABY ŁATWIEJ BYŁO PRZEDOSTAĆ SIĘ RZEKĄ Z JEDNEGO MIEJSCA W INNE, CZASAMI TRZEBA JE POŁĄCZYĆ ZA POMOCĄ KANAŁU ŻEGLUDOWEGO, CZYLI SZTUCZNEGO ZBUDOWANEGO PRZEZ CZŁOWIEKA POŁĄCZENIA WODNEGO. TO ZNACZNIE UŁATWIA TRANSPORT LUDZI I ŁADUNKÓW.

BY PO RZEKACH STATKOM PŁYWAŁO SIĘ WYGODNIE, POTRZEBNE SĄ ŚLUZY, KTÓRE UMOŻLIWIĄJĄ POKONANIE RÓŻNICY POZIOMÓW WODY. ŚLUZA DZIAŁA NA TAKIEJ ZASADZIE JAK WANNA! GDY NAPUŚCISZ DO NIEJ WODY, STATEK UNOSI SIĘ NA POWIERZCHNI JAK KACZKA PODCZAS KĄPIELI!

Zdjęcie pochodzi z wystawy „Żegluga na Odrze”, będącej częścią cyklu wystaw „Odra – temat rzeka” organizowanej przez Muzeum Śląska Opolskiego.
Autor zdjęcia: Roman Hławacz.

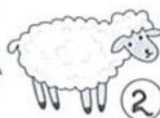
OSTROGI TROCHĘ PRZYPOMINAJĄ NIEDOKOŃCZONE POMOSTY. JEDNAK TO BUDOWLE, PO KTÓRYCH NIE MOŻNA SPACEROWAĆ. NIE WOLNO ICH RÓWNIEŻ NISZCZYĆ, GDYŻ PEŁNIĄ BARDZO WAŻNĄ FUNKCJĘ. KIERUJĄ NURT RZEKI NA JEJ ŚRODEK, CO SPRAWIA, ŻE TAM JEST WIĘCEJ WODY – STATKI MOGĄ BEZPIECZNIE PŁYWAĆ I NIE UDERZAĆ O DNO.

OSTROGI? Jak przy BUTACH jeźdźca?!

Zabawa 3.

Spójrz na to zdjęcie. Tak wyglądają ostrogi!
Rozwiąż łamigłówkę, a dowiesz się, jaką inną nazwę mają ostrogi. Wybierz z każdego rysunku tę literę, na jaką wskazuje cyfra, i wpisz po kolei w kratki.

--	--	--	--	--	--

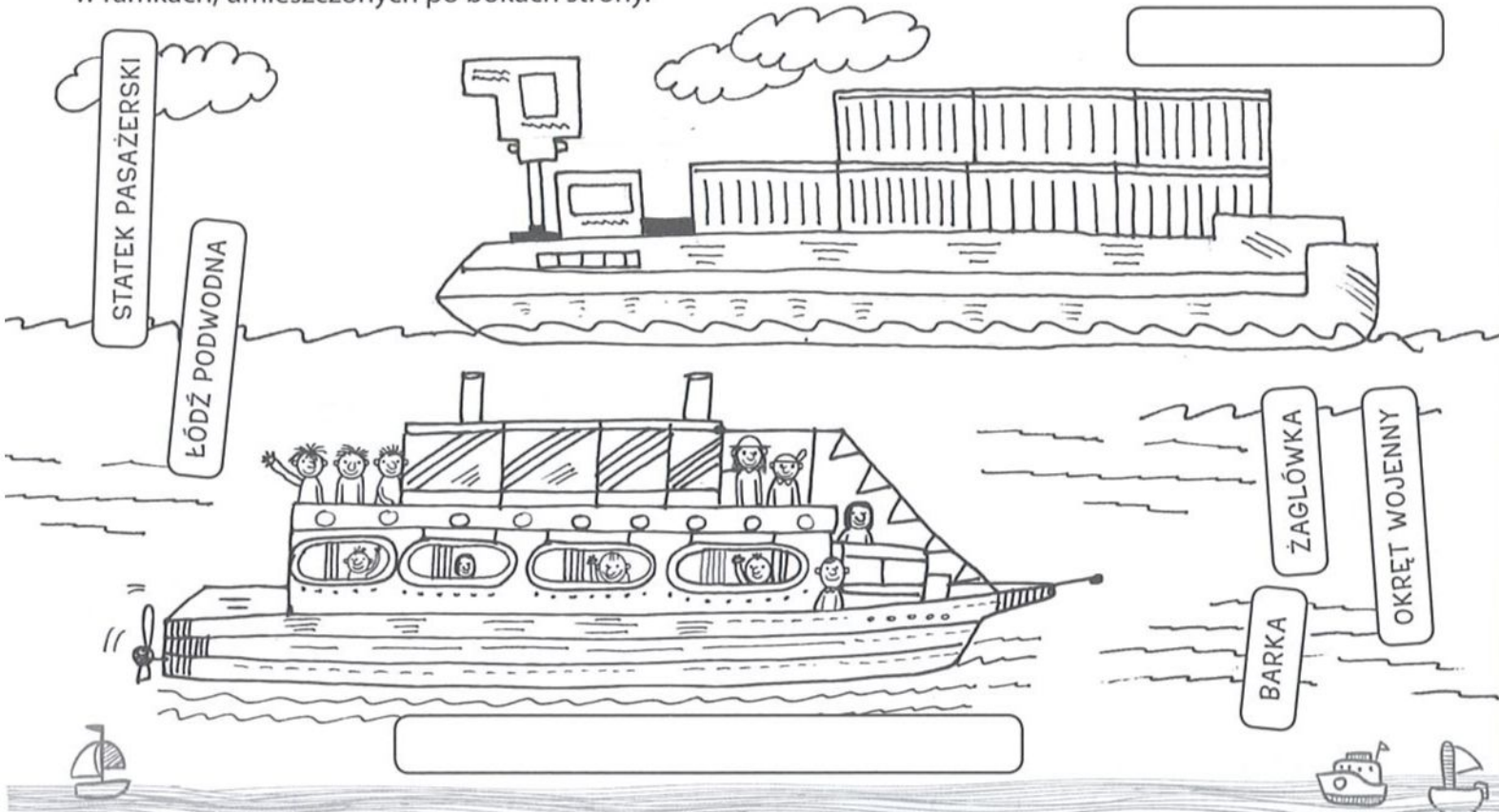
TRANSPORT TO PRZEMIESZCZANIE SIĘ LUDZI I RZECZY ZA POMOCĄ POJAZDÓW. TRANSPORT ODBYWA SIĘ SAMOCHODEM, SAMOLOTEM, POCIĄGIEM CZY TEŻ STATKIEM. TO ZNACZY, ŻE MAMY RÓŻNE RODZAJE TRANSPORTU: DROGOWY, POWIETRZNY, SZYNOWY I WODNY.

TRANSPORT WODNY, ZWANY TAKŻE ŻEGLUGĄ, MOŻE ODBYWAĆ SIĘ PO MORZU - WTEDY MÓWIMY O TRANSPORCIE MORSKIM, LUB PO RZEKACH - WTEDY MAMY DO CZYNNIENIA Z TRANSPORTEM WODNYM ŚRÓDLĄDOWYM. WARTO PAMIĘTAĆ, ŻE ŻEGLUGA ŚRÓDLĄDOWA MA WIELE ZALET! JEST PRZED E WSZYSTKIM BEZPIECZNA, NIE NISZCZY ŚRODOWISKA I POZWALA PRZETRANSPORTOWAĆ CIĘŻKIE I DUŻE ŁADUNKI NA DŁUGICH ODCINKACH, NP. Z WROCŁAWIA DO SZCZECINA!

Żegluga Śródlądowa

Zabawa 4.

Pokoloruj obrazek i wpisz w polach, co pływa na tej rzece. Jeśli chcesz – skorzystaj z podpowiedzi w ramkach, umieszczonych po bokach strony.

Zabawa 5.

Jak to odczytać?

Przeczytaj zaszyfrowaną dziwnie wiadomość. Jak myślisz, co będzie ci potrzebne do rozwiązania tej łamigłówki? Może coś na literę L, na przykład LUNETĄ, LUPĄ, LUSTRO albo LATARKĄ?

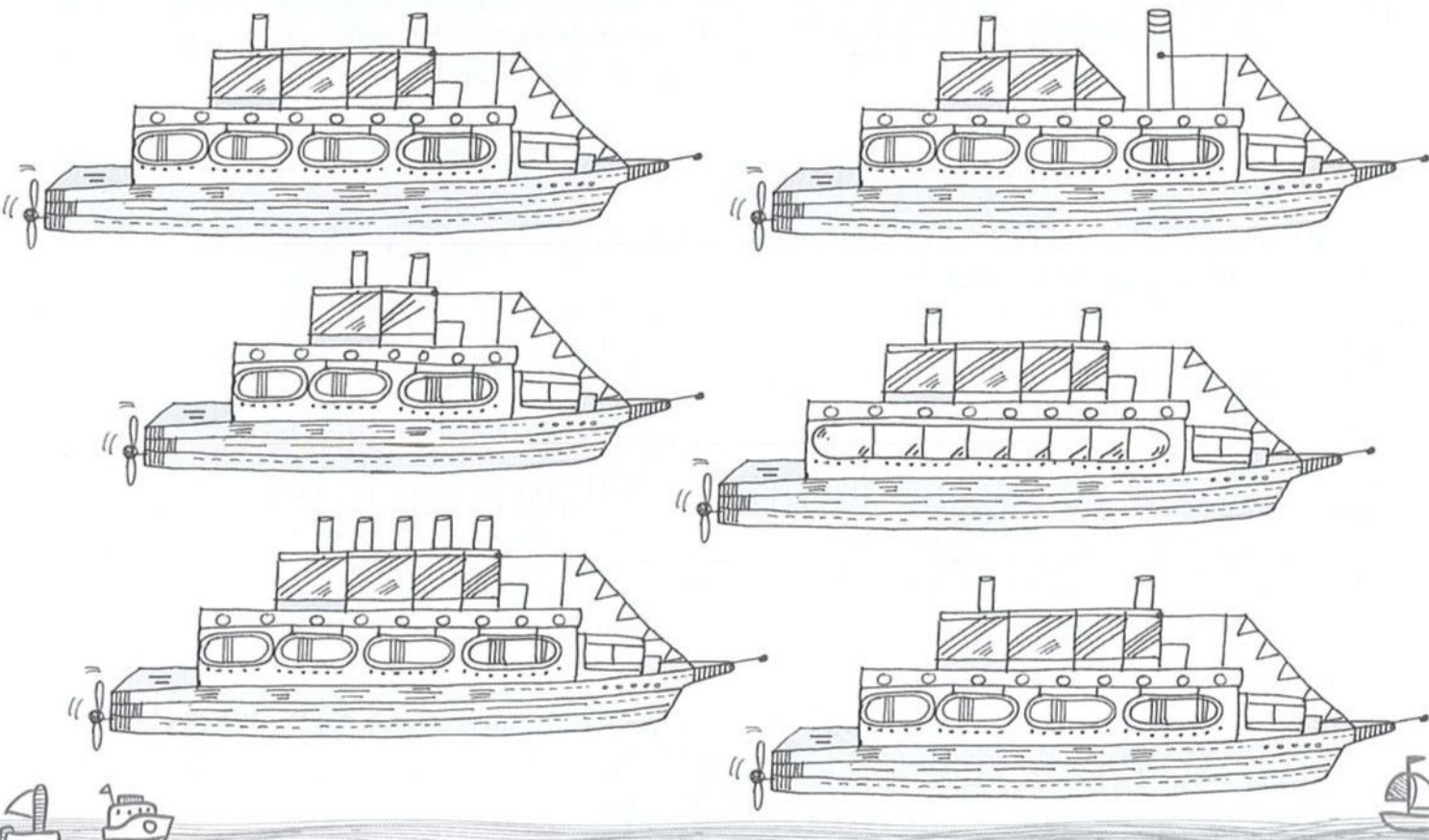
TRANSPORT WODNY
PRZEWOSZ
JEST
ŁÓDZKI
WÓDKOM I
BESPIECZNIERZWA
FOR

DO PRZEWIEZIENIA LUDZI POTRZEBUJEMY STATKÓW PASAŻERSKICH. NAJCZĘŚCIEJ TAKIE STATKI MOŻEMY SPOTKAĆ NA RZEKACH LUB JEZIORACH W DUŻYCH MIASTACH - W GDAŃSKU, WROCŁAWIU, SZCZECINIE, WARSZAWIE I MNIEJSZYCH - OSTRÓDZIE, MIKOŁAJKACH, GIŻYCKU.

Ale tu statków!

Zabawa 6.

Tylko dwa statki są takie same. Znajdź je i pokoloruj.

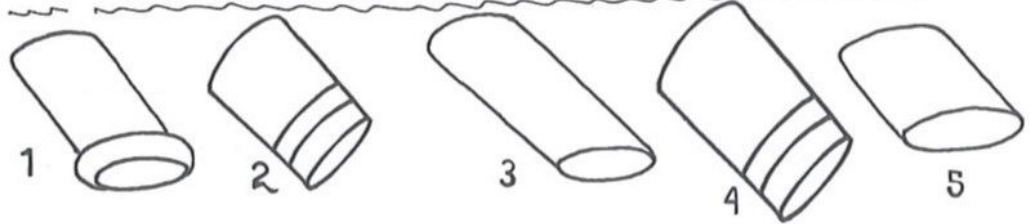
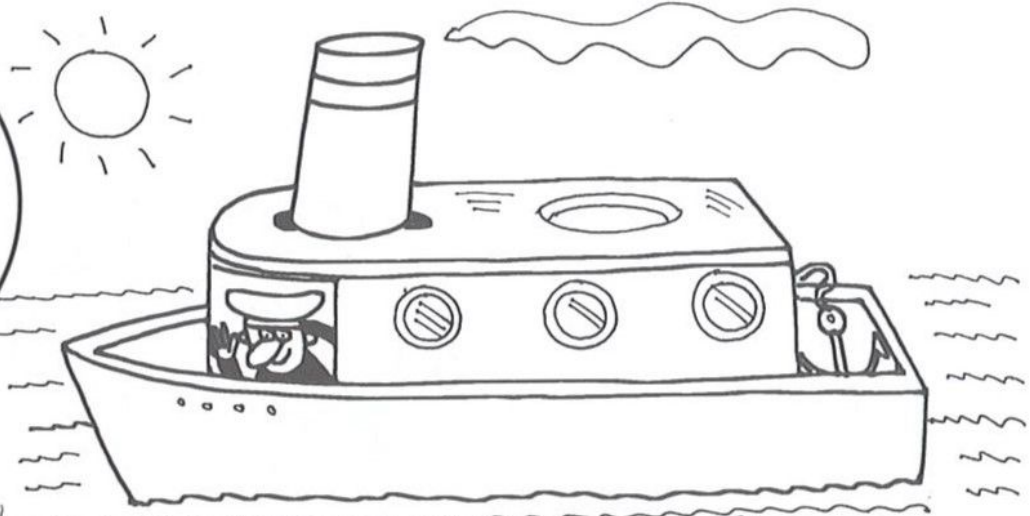

Zagadka z kominem

Zabawa 7.

Wskaż, który z pięciu kominów pasuje do tego statku. Pokoloruj statek i właściwy komin.

PANIE KAPITANIE,
KTÓRA TO
GODZINA?
ZARAZ WPADNIE
PANU SŁOŃCE
DO KOMINA!
HI, HI HI!

STATKAMI, KTÓRE NAZYWAMY BARKAMI, MOŻEMY PRZEWOZIĆ NP. KOMPUTERY, WĘGIEL, PIASEK, UBRANIA. NIEKTÓRE Z TYCH ŁADUNKÓW MOGA BYĆ BEZPOŚREDNIO TRANSPORTOWANE NA BARKACH. NIEKTÓRE JEDNAK TRZEBA PRZEWOZIĆ W SPECJALNYCH SKRZYNIACH ZWANYCH KONTENERAMI, ABY SIĘ NIE ZNISZCZYŁY.

Zabawa 8.

Ale wielkie ładunki!

Pokoloruj kontenery na odpowiedni kolor, korzystając ze wskazówek w ramkach. Sprawdź cyferki, a dowiesz się jakie towary można przewozić kontenerami.

4. Surowce wtórne, czyli odpady – pomarańczowy

2. Papier – brązowy

1. Zabawki - żółty

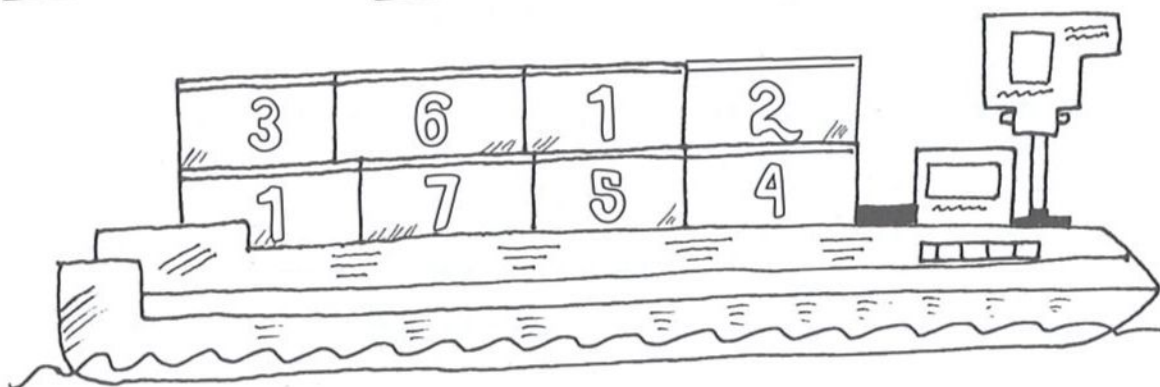
7. Ryby w puszkach – czerwony

6. Nawozy – różowy

3. Komputery – kolor niebieski

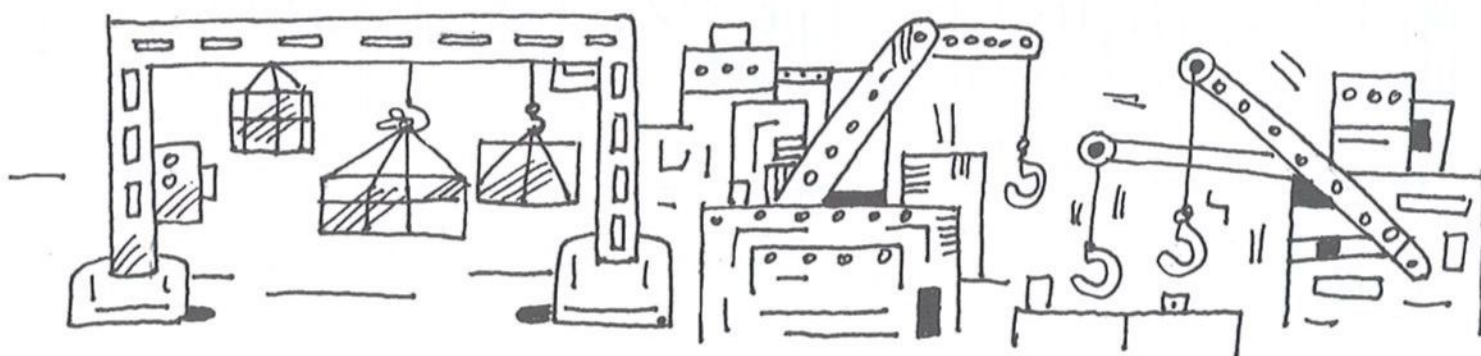
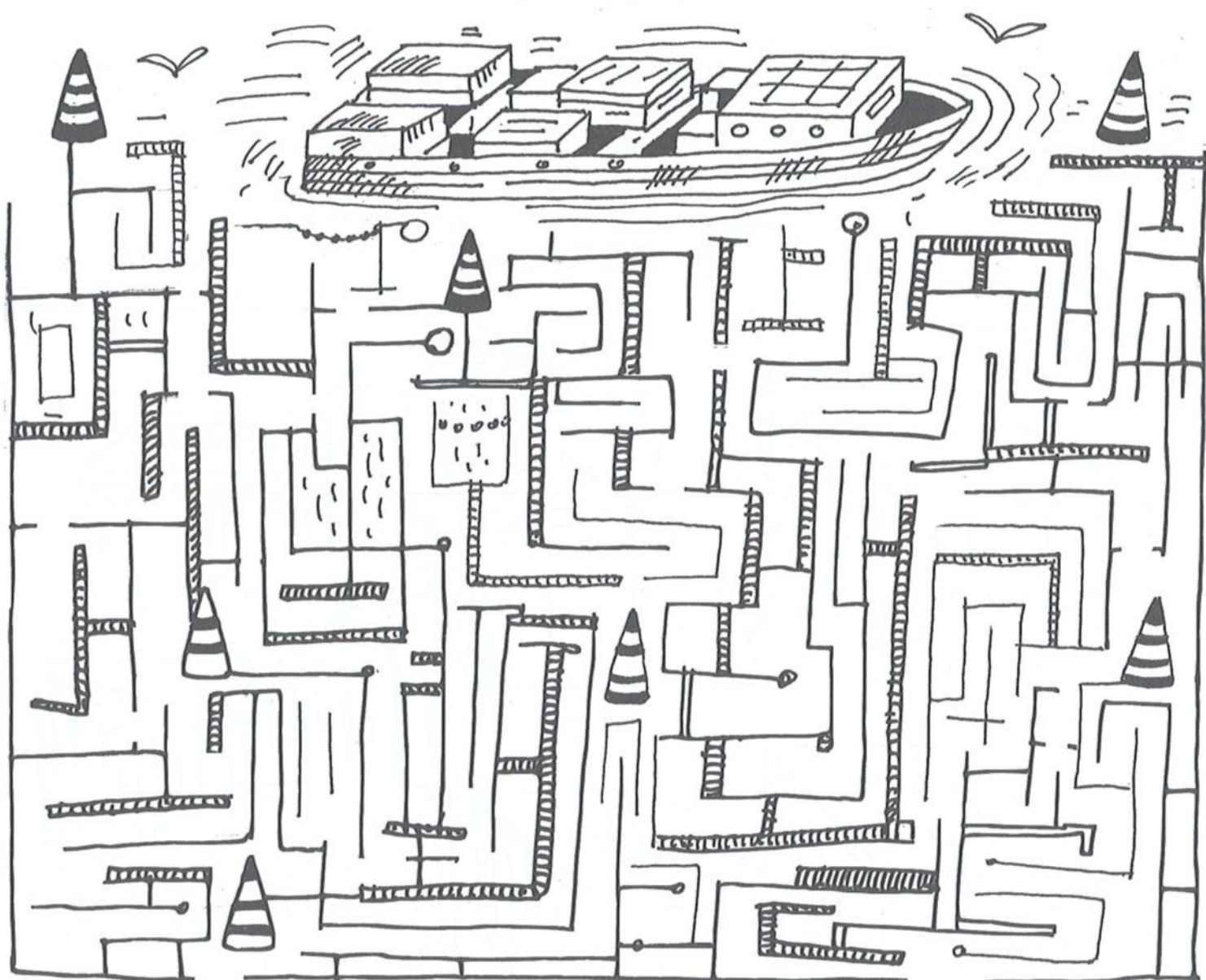
5. Śruby, rury i krany – fioletowy

Z ładunkiem i po ładunek

Zabawa 9.

Poprowadź barkę do portu. Ile jest właściwych dróg w tym labiryncie? Pokoloruj obrazek najładniej, jak potrafisz.

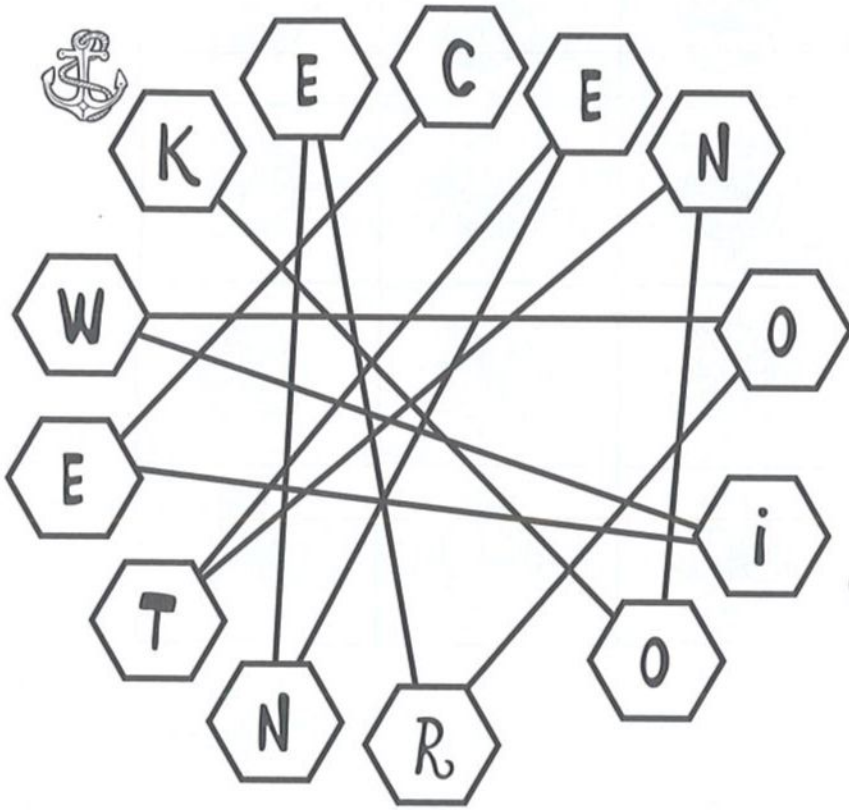

GDĄSK, GDYNIA, SZCZECIN I ŚWINOUJŚCIE TO NAJWAŻNIEJSZE PORTY MORSKIE W KRAJU. W TYCH PORTACH MOGĄ BYĆ ROZŁADOWYWANE OLBRYMIE STATKI, KTÓRE PRZYPLWAJĄ Z NAJDALSZYCH ZAKĄTKÓW ŚWIATA. ŁADUNKI ZA POMOCĄ WIELKICH DŻWIGÓW ZWANYCH ŻURAWIAMI SĄ PRZENOSZONE NA POKŁAD BARKI, POCIĄGU LUB CIĘŻARÓWKI - W TEN SPOSÓB TOWARY TRAFIAJĄ DO WSZYSTKICH MIEJSC W KRAJU, RÓWNIEŻ DO SKLEPÓW OBOK TWOJEGO DOMU.

Zagadka poplątana

Jeśli chcesz wiedzieć, jak inaczej nazywa się statek do przewożenia kontenerów, rozwiąż tę łamigłówkę. Zaczynając od litery z kotwicą, zbierz wszystkie literki i wpisz nazwę do kratek.

CZY WIESZ, ŻE
NAJWIĘKSZY
KONTENEROWIEC,
KTÓRY PRZYPLYNĄŁ
DO PORTU MORSKIEGO
W GDYNI, MIAŁ
346,98 M DŁUGOŚCI!
TO PONAD TRZY
DŁUGOŚCI BOISKA
PIŁKARSKIEGO!

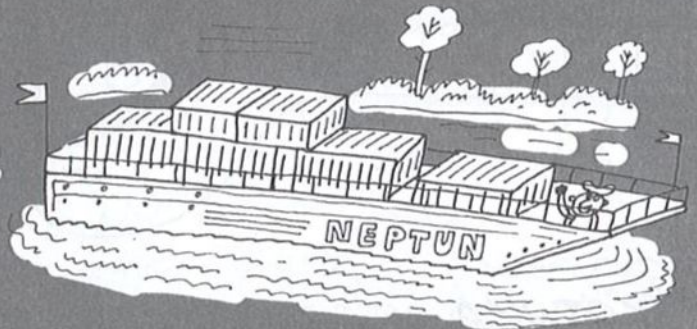

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

GDYBY KONTENERY Z TEGO OGROMNEGO STATKU ZOSTAŁY ZAŁADOWANE NA BARKI, TO POTRZEBNYCH BYŁOBY ICH 230. TRANSPORTUJĄC TE KONTENERY CIĘŻARÓWKAMI, POTRZEBNYCH BYŁOBY ICH AŻ OK. 5 000. DLA PORÓWNIANIA - GDYBY TAKI SZNUR CIĘŻARÓWEK STAŁ JEDEN ZA DRUGIM, TO ZAJĄŁBY DROGĘ Z KRAKOWA DO KATOWIC.

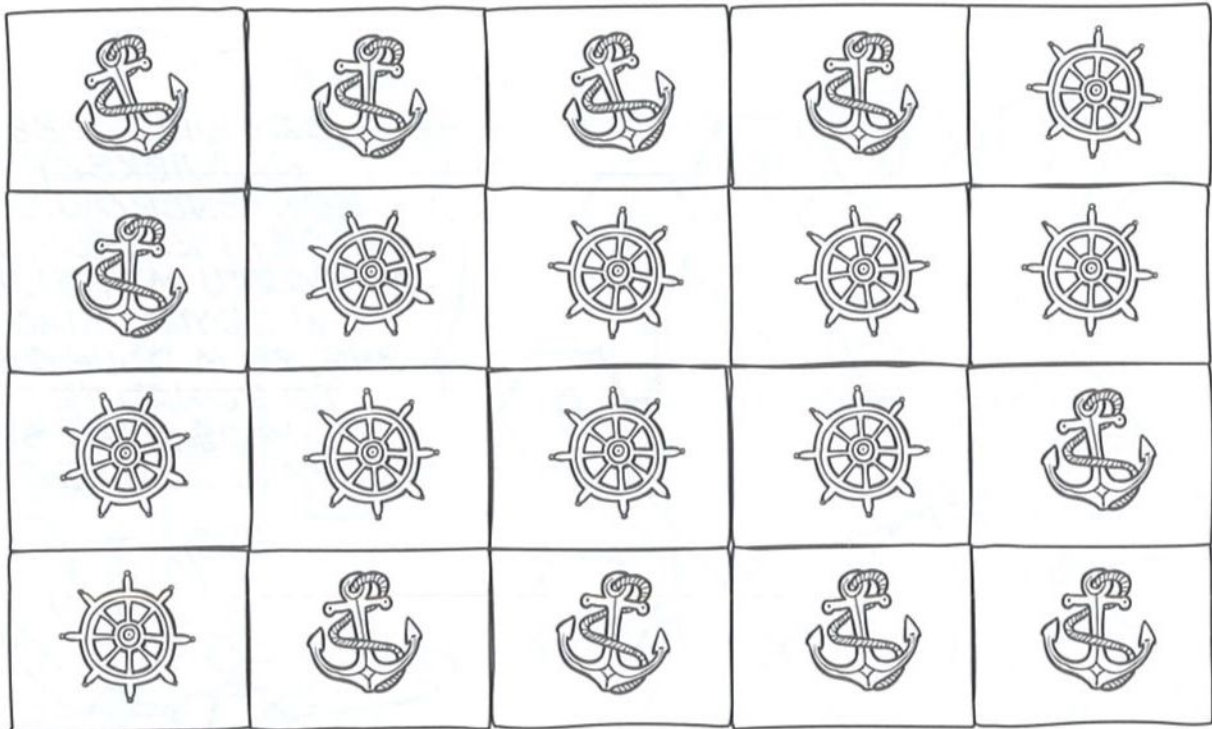
=

Łap za ster!

Zabawa 11.

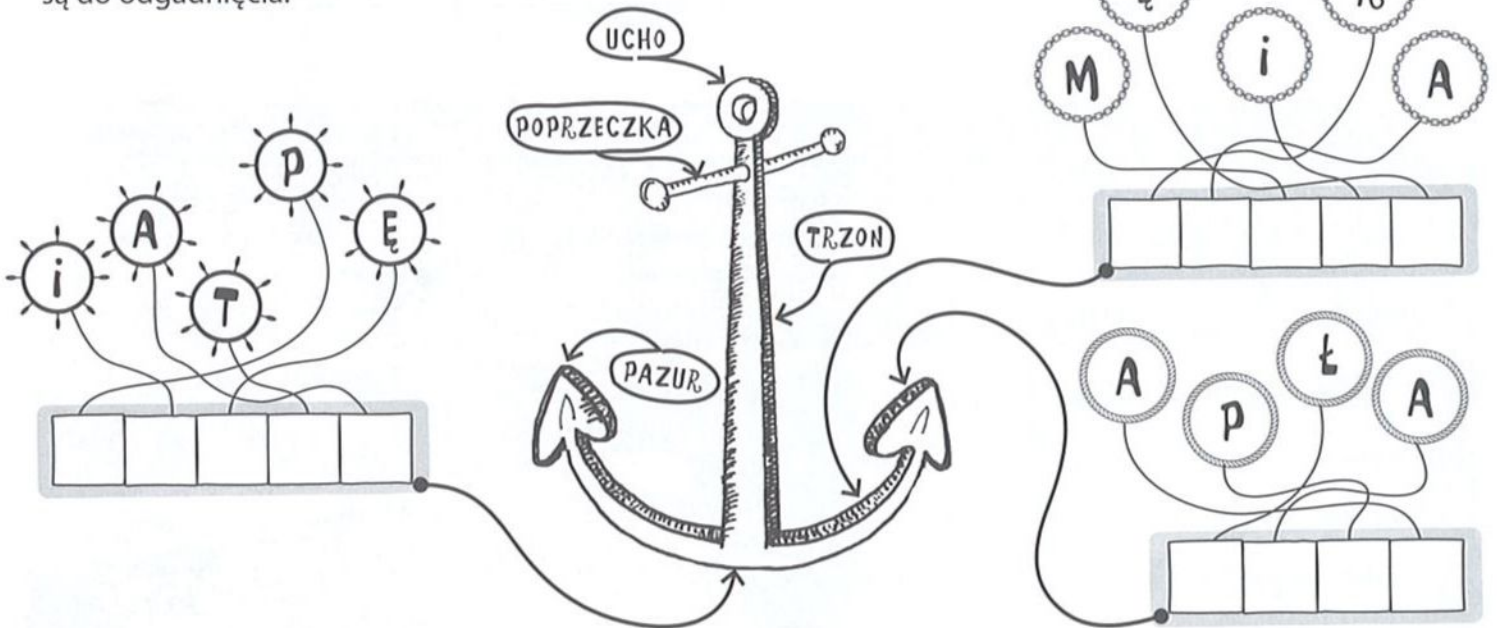
Żaden statek wodny nie wypłynie w rejs, jeśli kapitan nie sprawdzi, czy są na nim STER i KOTWICA. Podziel ten prostokąt na 4 jednakowe części tak, aby w każdej z nich znalazły się same kotwice i same stery.

Ma pazury? Nie tylko!

Zabawa 12.

Oto kotwica – jest na każdej jednostce pływającej. Na rysunku zaznaczono nazwy czterech jej części. Nazwy pozostałych trzech części są do odgadnięcia.

KOTWICA, CAŁA ZE STALI ZACZEPJA SIĘ ŁAPĄ Z PAZURAMI O DNO – I STATEK ANI DRGNIE. CZASAMI HAMUJE STATEK, A CZASEM POMAGA MU W MANEWRACH.

Bezpieczny rejs

Którą drogę wybierze kapitan statku wycieczkowego, by bezpiecznie dopłynąć do celu?
Czy spotka po drodze wysepkę z kwiatkiem?

STEREM KRĘCĘ
W PRAWO, W LEWO,
BYLEBY NIE TRAFIĆ W DRZEWO...
ZARAZ, ZARAZ TO CHYBA NIE TAK!
STERUJĄC STATKIEM CHYBA NA
DRZEWA NIE TRZEBA UWAGAĆ,
TYLKO NA MIELIZNY!

Ojej! Boje!

Ile jest tu statków, żaglówek, łódek? Policz je i wpisz wynik do kratki. Policz też boje i wpisz wynik. A potem pokoloruj obrazek.

statków, żaglówek,
łódek jest:

Boi
jest:

FIKU-MIKU,
STATKÓW
BEZ LIKU!

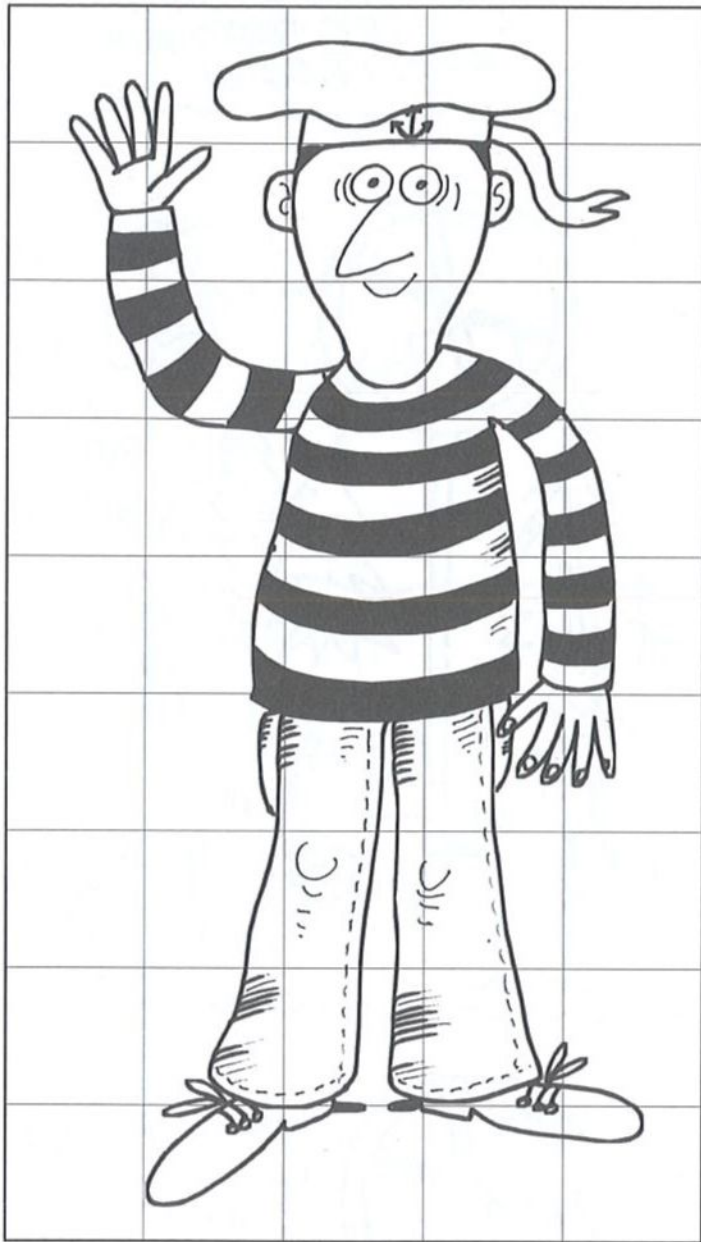

BOJE, NAZYWANE TEŻ PŁAWAMI, UNOSZĄ SIĘ NA WODZIE ZAKOTWICZONE W JEDNYM MIEJSCU. SŁUŻĄ DO WIELU CELÓW, ALE NAJCZĘŚCIEJ MAJĄ ZA ZADANIE OZNACZAĆ NAWIGACYJNE TORY ŻEGLUGOWE ALBO NIEBEZPIECZNE MIEJSCA, KTÓRE LEPIEJ OMIJAĆ Z DALEKA. A NA STRZEŻONYCH KAPIELISKACH BOJE WYZNACZAJĄ GRANICE BEZPIECZNEJ KAPIELI - ALE O TYM NA PEWNO JUŻ WIESZ :)

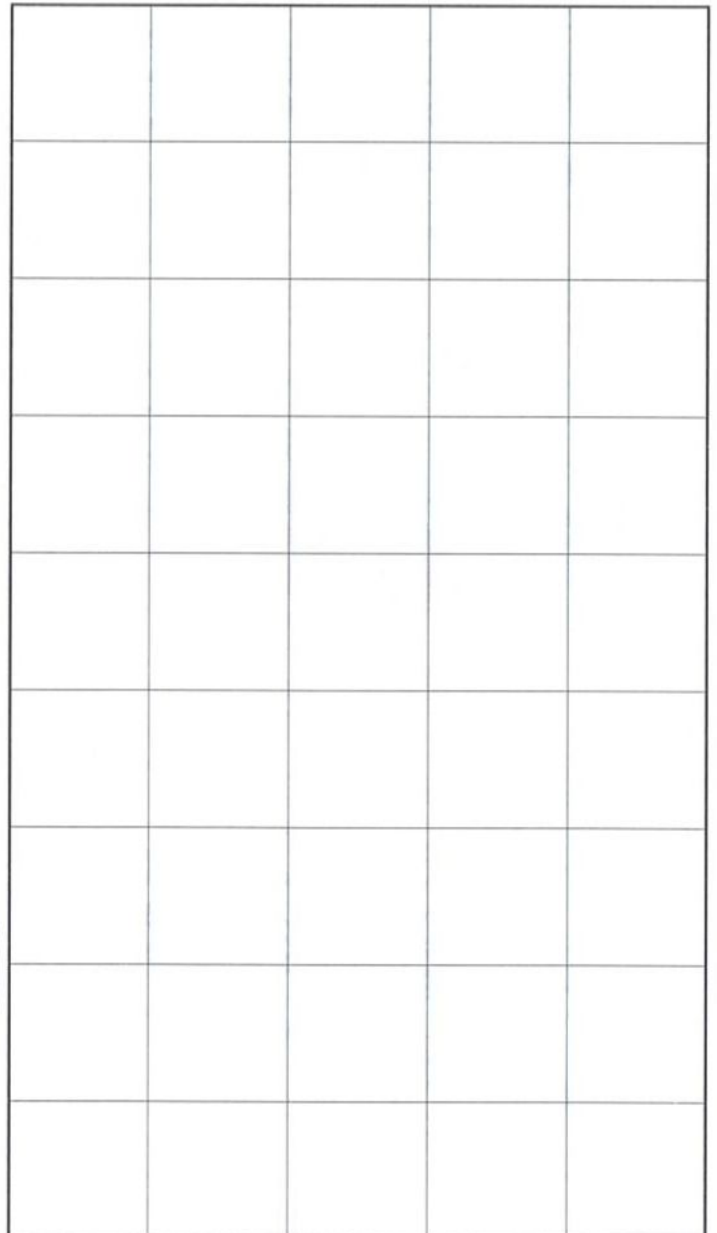
Narysuj Maxa, to łatwe!

Zabawa 15.

Zostań mistrzem ołówka i kredek. Narysuj marynarza, któremu na imię Max. Nie pomył się, uważnie licz kratki, zanim postawisz kreskę, pierwszą i następną.

NA STATKACH PASAŻERSKICH I TOWAROWYCH PRACUJĄ MARYNARZE, A STERUJĄ NIMI KAPITANOWIE. ZAŁOGA MA WIELE OBOWIĄZKÓW, NP. DBA O CZYSTOŚĆ NA POKŁADZIE, PARKUJE, CZYLI CUMUJE STATEK PRZY NABRZEŻU, I NAPRAWIA SILNIK, GDY SIĘ ZEPSUJE.

CHCESZ ZOSTAĆ MARYNARZEM? W POLSCE JEST KILKA SZKÓŁ, W KTÓRYCH MOŻESZ NAUCZYĆ SIĘ TEGO ZAWODU, NA PRZYKŁAD TECHNIKUM ŻEGLUGI ŚRÓDLĄDOWEJ WE WROCŁAWIU, KĘDZIERZYNIE-KOŹLU CZY W NAKLE NAD NOTECIĄ. BY ZOSTAĆ KAPITANEM STATKÓW ŻEGLUGI ŚRÓDLĄDOWEJ, TRZEBA ZDOBYĆ WIELE UPRAWNIEŃ I ZDAĆ KILKA EGZAMINÓW. ALE WARTO!

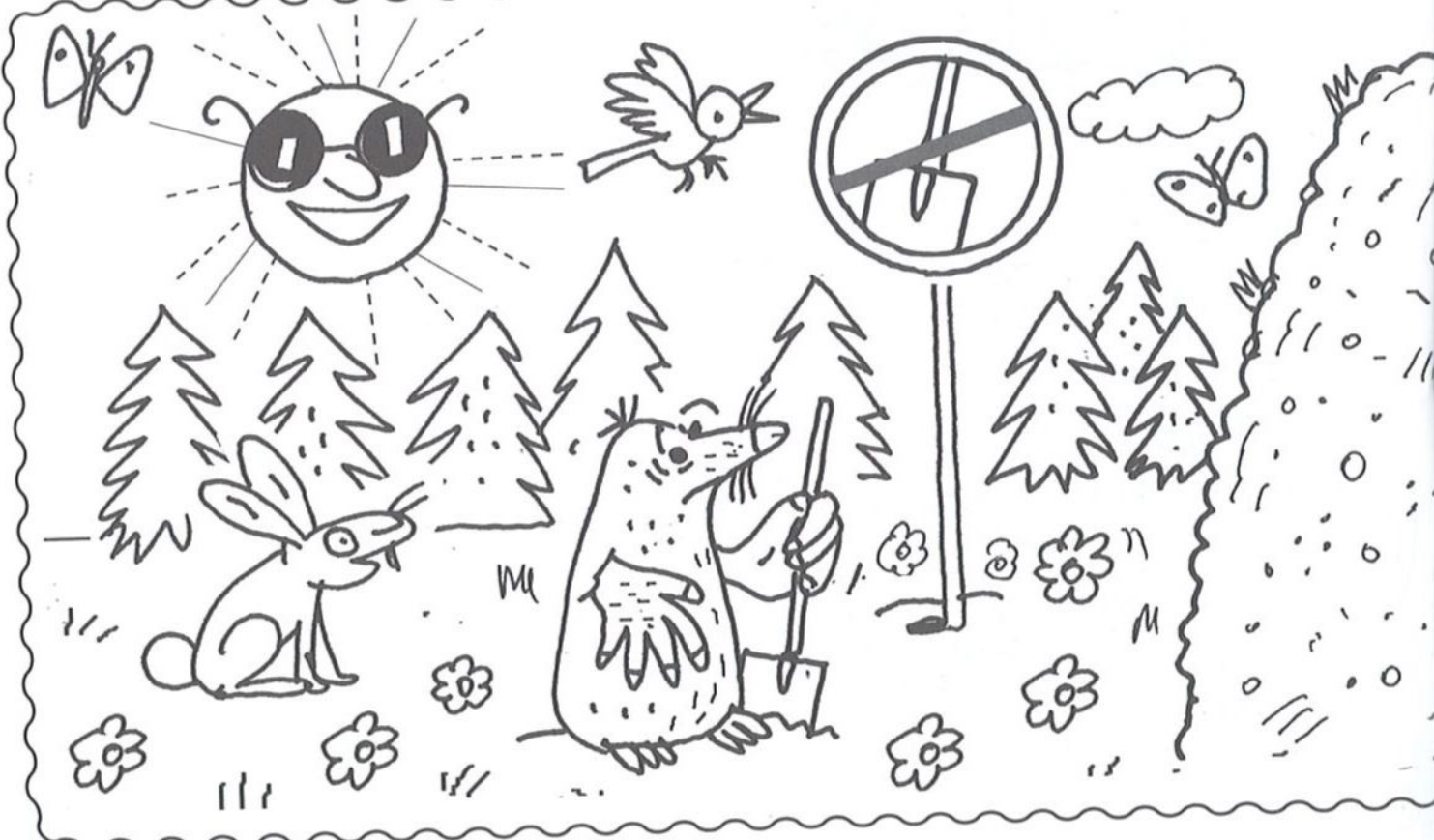
Ochrona przeciwpowodziowa

Zabawa 16.

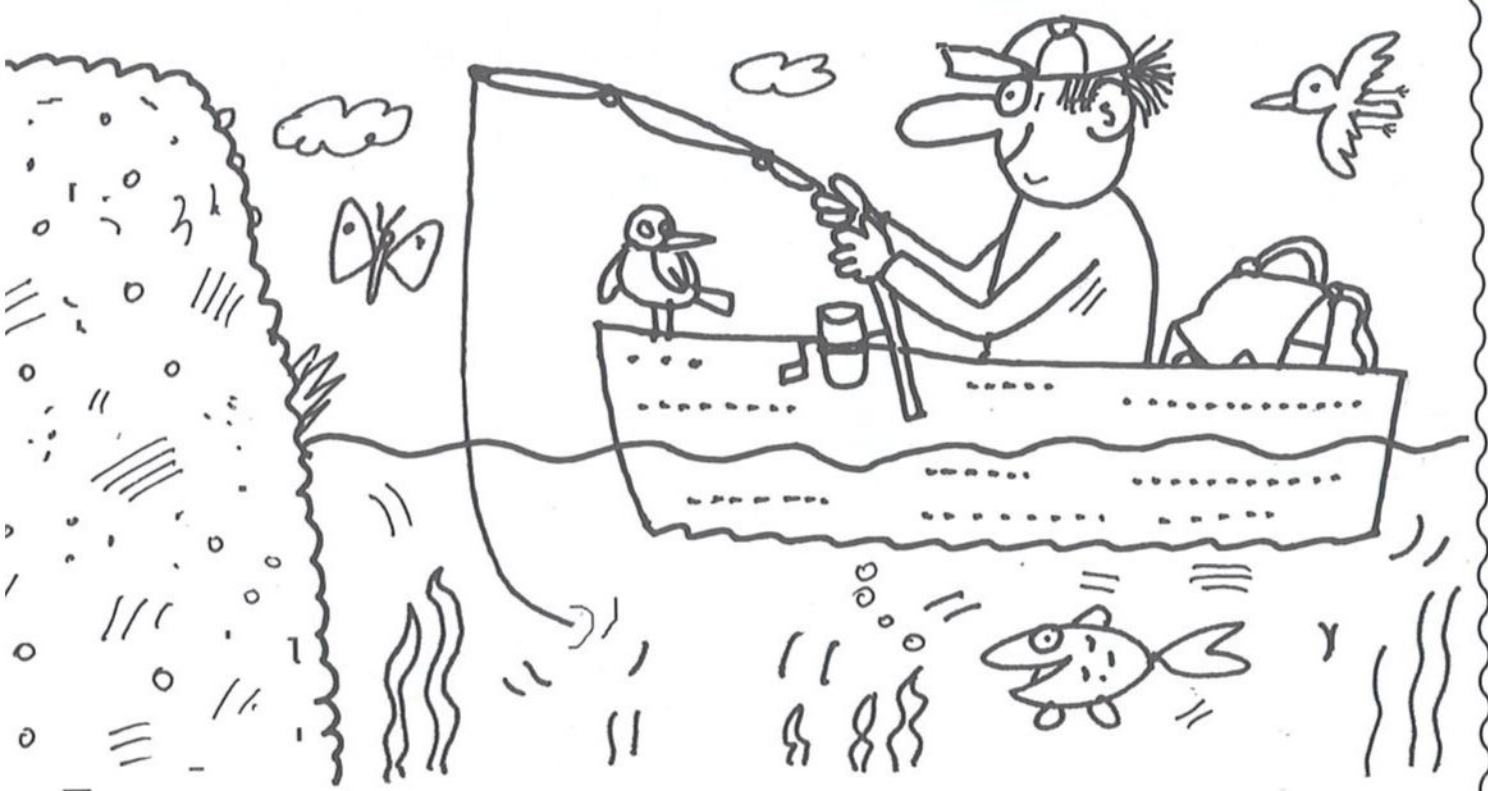
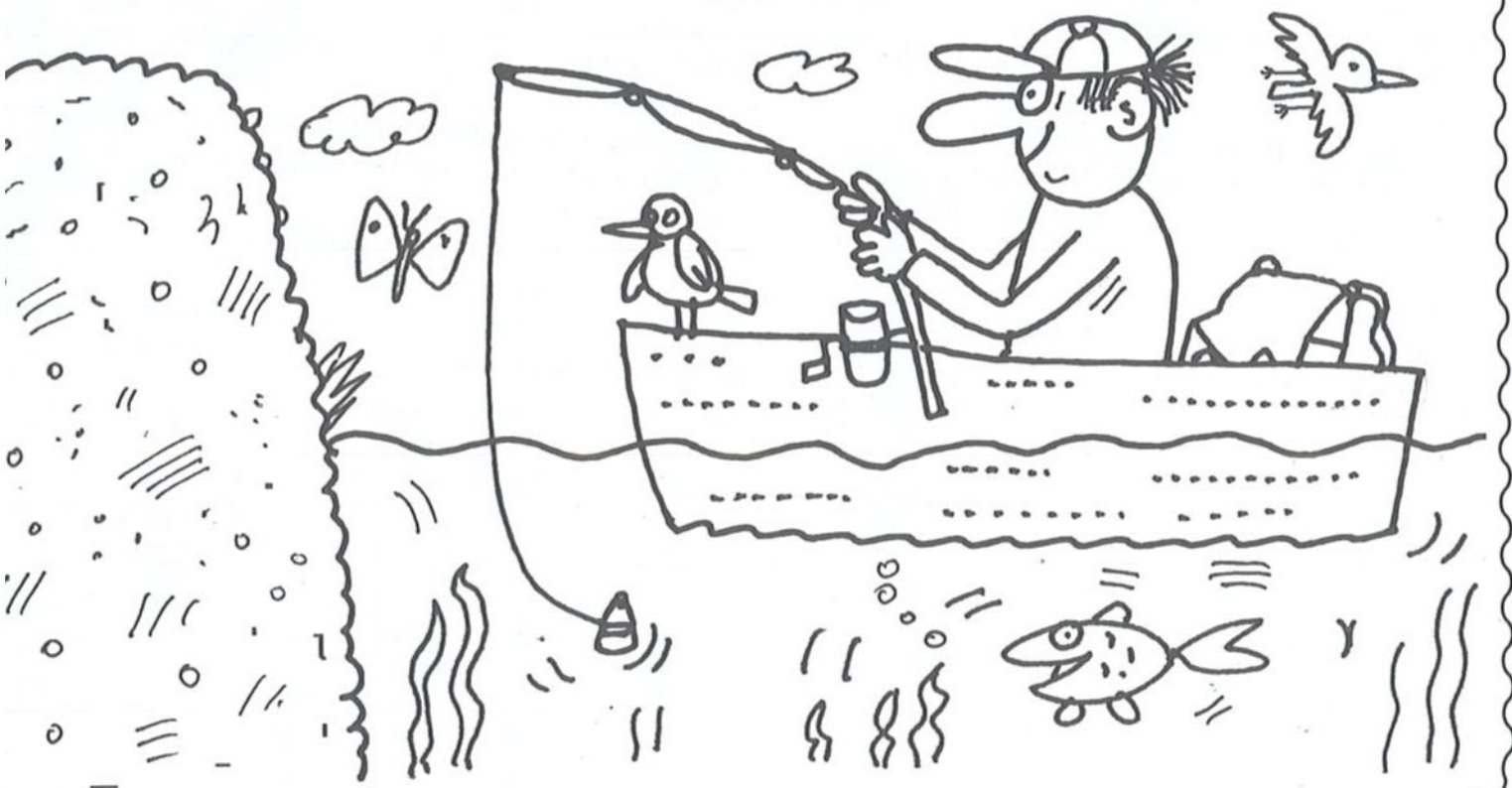
Znajdź 10 szczegółów, którymi różnią się te dwa obrazki. Pokoloruj rysunki najładniej, jak potrafisz.

NIKT NIE MOŻE
KOPAĆ DZIUR W WALE,
WIĘC TY TEŻ TEGO NIE
RÓB, KRECIE!

WAŁY PRZECIWPOWODZIOWE CHRONIĄ POLA I MIASTA PRZED ZALANIEM WODĄ. ABY MOGŁY ONE SPEŁNIAĆ SWOJĄ FUNKCJĘ I NAS CHRONIĆ, MUSZĄ BYĆ ZADBANE. DLATEGO WAŻNE JEST TO, ABY NIE KOPAĆ W NICH DZIUR I ICH NIE USZKADZAĆ. WÓWCZAS BĘDIEMY MOGLI SPOKOJNIE SPAĆ W SWOICH DOMACH, BEZ GROŻBY POWODZI.

Krzyżówka

Zabawa 17.

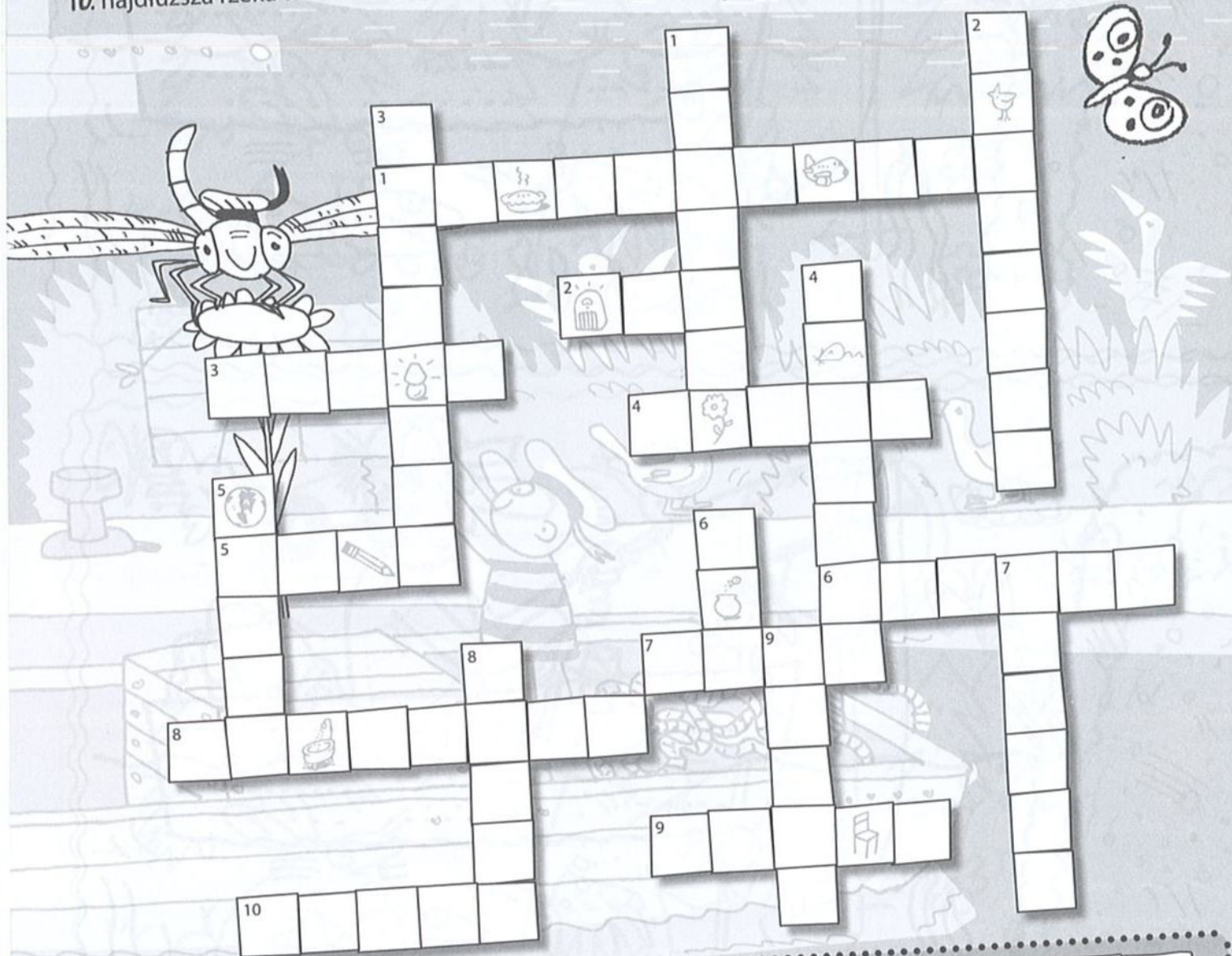
Rozwiąż krzyżówkę, a potem jak detektyw wytrop zaszyfrowane hasło, wpisując po kolei w kratki litery oznaczone zakodowanym rysunkami.

Poziomo

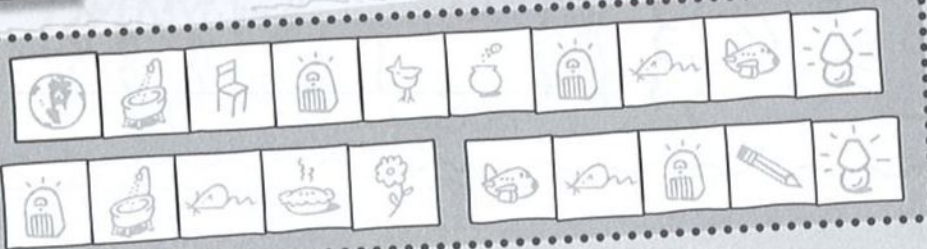
1. nazwa Kanału żeglugowego związanego z Augustowem
2. tam, gdzie osiada kotwica
3. mała polska rzeka przepływająca przez Nakło
4. jedna z części kotwicy albo część stopy
5. dwie do wiązania węzłów żeglarskich
6. biała, z daszkiem, na głowie marynarza
7. jedna z głównych rzek żeglugowych w Polsce lub choroba
8. myje pokład i naprawia statek
9. przednia część pchacza albo usta ptaka
10. najdłuższa rzeka w Polsce

Pionowo:

1. chronią brzeg przed podmywaniem (także są przy butach jeźdźca na koniu)
2. nazwa Kanału żeglugowego w Polsce, związanego z Gliwicami
3. rodzaj węgla przewożonego na barkach przemieszczanych pchaczem
4. ma piętę, ucho, pazury i łapę – i dosięga dna
5. budowla, która pomaga statkom pokonać różnicę poziomów wody
6. jeśli nie ocean lub morze, to stały ...
7. służy do pchania barek z dużym ładunkiem
8. jednostka pływająca, z kontenerami na pokładzie
9. część kotwicy, a dziewczyny noszą na nim torebki

A TU WPISZ HASŁO.

Zagadki

Odgadnij zagadki i wpisz hasła do kratek.

Zabawa 18.

Załadowana kontenerami
poptynie wodnymi drogami.

--	--	--	--	--	--	--	--

Jest pierwszy na pokładzie statku,
ale opuszcza go na ostatku.

--	--	--	--	--	--	--	--

Mówią, że jest prawie jak ryba,
lecz nie w wodzie, a po wodzie pływa.

--	--	--	--	--	--	--	--

MA W NAZWIE KOTA,
MA PAZURY I UCHO,
A SPUSZCZONA NA DNO
ODZYWA SIĘ GŁUCHO...

--	--	--	--	--	--	--	--

Nie pracuje w kolorowym sadzie,
lecz na kołyszącym się pokładzie.

--	--	--	--	--	--	--	--

Choć po wodzie się snuje,
statkom drogę wskazuje.

--	--	--	--	--	--

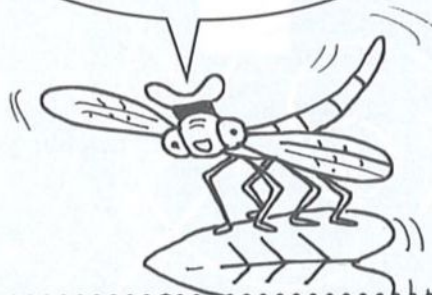
Czy TO TRUDNE?

Zaczynając od największej litery, a kończąc na najmniejszej – odczytaj hasło, które składa się z dwóch słów, i wpisz je w kratki.

Zabawa 19.

O K T E A W S T
Y N

JEST JESZCZE
STATEK LATAJĄCY,
NA PRZYKŁAD
KOSMICZNY :)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

STATEK WODNY TO PRZYKŁAD JEDNOSTKI PŁYWAJĄCEJ.
JEDNOSTKAMI PŁYWAJĄCYMI NAZYWAMY RÓWNIEŻ OKRĘTY, BARKI,
ŻAGŁÓWKI, KUTRY RYBACKIE, ŁÓDZIE, A NAWET KAJAK CZY PONTON.

Sprawdź się!

Oto test dla ciebie. Na każde pytanie jest prawidłowa tylko jedna odpowiedź. To właśnie przy niej znajdują się litery, które utworzą hasło. Wpisz je w kratki na dole strony.

Zabawa 20.

1. Żegluga to rodzaj:

- a. transportu ciężarówek z ładunkiem _____ **NAD**
- b. transportu wodnego _____ **BE**
- c. transportu powietrznego nad rzekami _____ **JE**

2. Dwie główne rzeki wykorzystywane w żegludze śródlądowej to:

- a. Wisła i Odra _____ **ZP**
- b. San i Dunajec _____ **STA**
- c. Warta i Noteć _____ **BO**

3. Ostrogi na brzegach rzek, zwane także główkami, służą do:

- a. odpędzania bydła od brzegów rzek _____ **NOC**
- b. kierowania nurtu rzeki i ochrony przeciwpowodziowej _____ **IEC**
- c. mierzenia głębokości wody i czystości dna _____ **NCE**

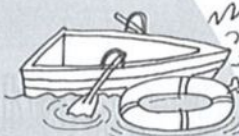
4. Barką można przewozić na przykład:

- a. dzieci, ale tylko pod opieką dorosłych _____ **WO**
- b. rośliny doniczkowe, ale tylko z systemem nawadniania _____ **DZIEŃ**
- c. zabawki w kontenerach _____ **ZNA**

5. Kotwica służy do:

- a. badania czystości dna rzeki _____ **KI**
- b. ratowania załogi statku przed utonięciem _____ **TE**
- c. unieruchomienia statku w porcie lub w przypadku awarii _____ **ZE**

6. Najbezpieczniejszym rodzajem transportu jest:

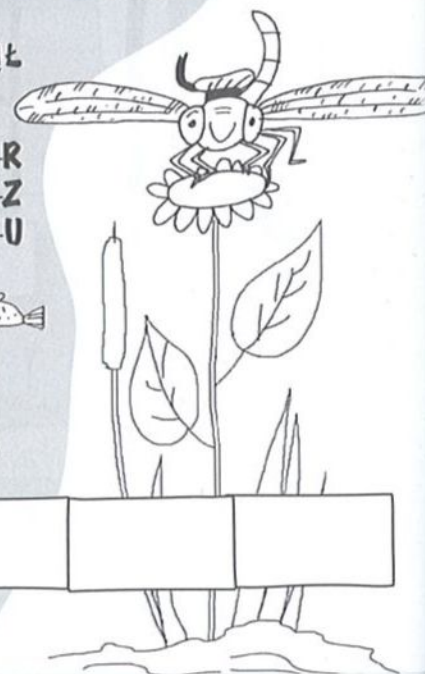
- a. transport wodny śródlądowy _____ **GL**
- b. transport kolejowy _____ **KI**
- c. transport samochodowy _____ **TAK**

7. Największy kontenerowiec, jaki przyплыł do portu w Gdańsku, miał długość:

- a. ponad 100 metrów _____ **R**
- b. prawie kilometr _____ **Z**
- c. blisko 400 metrów _____ **U**

8. Jak nazywamy inaczej boje?

- a. pławami _____ **GA**
- b. wodnymi świetlikami _____ **LA**
- c. kołami ratunkowymi _____ **SIĘ**

A TO MOJA
ZAGADKA DLA
CIEBIE!

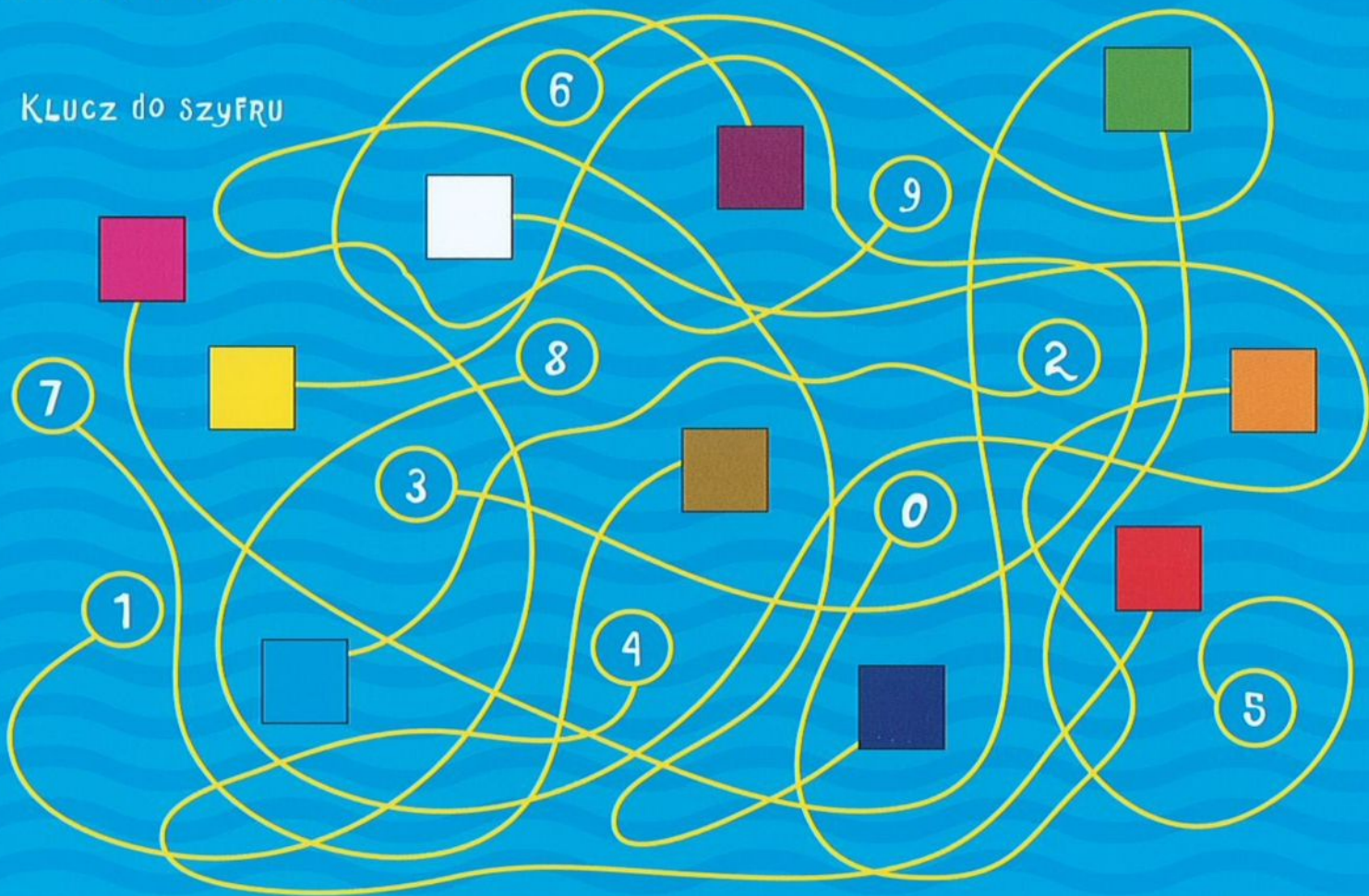

Zagadka Ważki

Zabawa 21.

Dopasuj cyfry do kolorów, a dowiesz się, ile kilometrów mają żeglowne drogi śródlądowe w Polsce.
Wpisz cyfry we właściwe kratki.

KLUCZ DO SZYFRU

DŁUGOŚĆ WSZYSTKICH DRÓG ŚRÓDLĄDOWYCH

w POLSCE TO KILOMETRÓW!

DYPLOM

**DLA EKSPERTA
ŻEGLUGI ŚRÓDLĄDOWEJ**

GRATULACJE!